

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE A
REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО НЕПОДКУПНОСТИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

**ACT DE CONSTATARE
nr. 144/23**

mun. Chișinău

26 octombrie 2023

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de integritate al Autorității Naționale de Integritate, Artur TONCOGLAZ, în temeiul dispozițiilor art. 7 alin. (2), art. 19 lit. b) și g), art. 37 alin. (1) și art. 38 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, în rezultatul efectuării controlului respectării regimului juridic al incompatibilităților inițiat în privința **dnei Ludmila ROȘCA**, consilier în cadrul Consiliului sătesc Ignăței, r-nul Rezina, IDNP XXXXX, născută la XXXXX, domiciliată în XXXXX,

A CONSTATAT:

La data de 27.07.2023 în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea din oficiu cu nr. 04-24/1091, privind eventuala încălcare a regimului juridic al incompatibilităților de către dna Ludmila ROȘCA, manifestată prin exercitarea simultană a mandatului de consilier în cadrul Consiliului sătesc Ignăței, r-nul Rezina și a calității de director interimar al Grădiniței de copii din s. Ignăței, r-nul Rezina.

În conformitate cu art. 30 alin. (1) din Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare Legea nr. 132/2016)*, sesizarea a fost repartizată aleatoriu, în aceeași zi, prin intermediul sistemului automatizat „e-Integritate”.

Urmare a procedurii de verificare prealabilă a sesizării, în temeiul art. 31 și art. 37 alin.(4) din Legea nr. 132/2016, a fost emis procesul-verbal nr. 118/23 din 25.08.2023 prin care s-a dispus inițierea controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților în privința dnei Ludmila ROȘCA, pe motivul existenței aparenței de încălcare a regimului juridic al incompatibilităților, manifestată prin exercitarea/deținerea simultană a mandatului de consilier în cadrul Consiliului sătesc Ignăței, r-nul Rezina și a calității de director interimar al Grădiniței de copii din s. Ignăței, r-nul Rezina.

Subsecvent, prin scrisoarea cu nr. de ieșire 04-23/6252 din 28.08.2023, dna Ludmila ROȘCA a fost informată despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al incompatibilităților și despre drepturile prevăzute la art. 32 din Legea nr. 132/2016.

În ordinea art. 85 alin. (3) și art. 87 alin. (1) din Codul administrativ al RM, autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul

procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților, conducându-se de probele pe care le consideră necesare, conform dreptului discreționar, pentru investigarea stării de fapt.

În fapt, ținând cont de normele legale menționate supra, în scopul exercitării atribuțiilor de control și acumulării materialului probatoriu relevant, în temeiul art. 19 și 20 alin. (1) lit. b)-c) din Legea nr. 132/2016, inspectorul de integritate a accesat registrele informaționale disponibile și bazele de date (Registrul de Stat al Populației și baza de date a Serviciul Fiscal de Stat), precum și a solicitat informații și documente necesare controlului.

Astfel, conform răspunsului Comisiei Electorale Centrale, înregistrat în cadrul Autorității la 12.09.2023 cu nr. 8667, se atestă că dna Ludmila ROȘCA (IDNP XXXXX) deține mandatul de consilier în cadrul Consiliului sătesc Ignăței, r-nul Rezina fiind aleasă în această calitate în cadrul alegerilor locale generale din 20 octombrie 2019, mandatul fiindu-i validat prin hotărârea Judecătoriei Orhei (sediul Rezina) din 30 octombrie 2019.

În context, notăm că, potrivit art. 3 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 133/2016 *privind declararea averii și a intereselor personale (în continuare Legea nr. 133/2016)*, dna Ludmila ROȘCA, deținând mandatul de consilier, este subiect al declarării averii și a intereselor personale.

Potrivit informațiilor însoțite de acte confirmative prezentate de către Primăria s. Ignăței, r-nul Rezina prin răspunsul nr. 9704 din 05.10.2023 se atestă că prin Dispoziția Primăriei s. Ignăței nr. 31 din 10.06.2022 dna Ludmila ROȘCA a fost numită în funcția de director interimar al Grădiniței de copii „Paradisul copilăriei” din s. Ignăței r-nul Rezina, începând cu data de 10.06.2022.

Astfel, potrivit art. 3 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 133/2016, dna Ludmila ROȘCA, exercitând funcția de director interimar la Grădinița de copii „Paradisul copilăriei” din s. Ignăței r-nul Rezina, la fel este subiect al declarării averii și a intereselor personale.

Conform prevederilor art. 21 alin. (1) din Codul Educației al RM, instituțiile publice de educație timpurie (educație antepreșcolară și învățământ preșcolar) și de învățământ extrașcolar (de nivel local) sînt înființate, reorganizate și lichidate de către autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi.

Potrivit art. (4) alin. (1) și (4) din Legea nr. 764 din 27.12.2001 *privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova*, teritoriul Republicii Moldova este organizat, sub aspect administrativ, în unități administrativ-teritoriale: sate, orașe, raioane și unitatea teritorială autonomă Găgăuzia. Organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova se efectuează pe următoarele niveluri: satele (comunele) și orașele (municipiile) constituie nivelul întâi, raioanele, municipiul Chișinău și municipiul Bălți constituie nivelul al doilea, iar unitatea teritorială autonomă Găgăuzia are un nivel special de administrare.

În ordinea art. 1 al Legii nr. 436/2006 *privind administrația publică locală*, se definesc următoarele noțiuni:

administrație publică locală – totalitatea autorităților publice locale constituite, în condițiile legii, pentru promovarea intereselor generale ale locuitorilor unei unități administrativ-teritoriale;

autorități ale administrației publice locale de nivelul întâi - autorități publice, luate în ansamblu, care sînt constituite și activează pe teritoriul satului (comunei), orașului (municipiului) pentru promovarea intereselor și soluționarea problemelor colectivităților locale;

consiliu local - autoritate reprezentativă și deliberativă a populației unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, aleasă în vederea soluționării problemelor de interes local.

Prin urmare, Grădinița de copii „Paradisul copilăriei” din s. Ignăței, r-nul Rezina are statut de instituție publică subordonată autorității administrației publice locale de nivelul întâi din s. Ignăței r-nul Rezina.

Reieșind din prevederile art. 2 din Legea nr. 768/2000 *privind statutul alesului local (în continuare Legea nr. 768/2000)*, consilierii consiliilor sătești (comunale), orășenești (municipale), raionale și consiliului municipal Chișinău, deputații în Adunarea Populară a Găgăuziei, primarii și viceprimarii, președinții și vicepreședinții raioanelor dețin statut de ales local.

Potrivit art. 7 alin.(1) lit. d) din legea menționată supra, mandatul alesului local este incompatibil cu calitatea de șef, de șef adjunct (inclusiv interimatul acestor funcții) în structurile subordonate autorităților publice locale (instituții publice, servicii, întreprinderi municipale). Alesul local care se află în unul din cazurile de incompatibilitate prevăzute la art. 7 din prezenta lege va demisiona din funcția incompatibilă cu mandatul deținut sau își va depune mandatul în termen de 30 de zile de la apariția incompatibilității. Conform pct. 2 din Legea nr. 263/2012 privind interpretarea art. 7 alin. (1) lit. c) și d) din Legea nr. 768/2000, prevederile literei d) se aplică șefilor și șefilor adjuncți ai organizațiilor subordonate autorităților administrației publice locale de același nivel și din aceeași unitate administrativ-teritorială (întreprinderi municipale, instituții publice, servicii etc.).

Prin urmare, dna Ludmila ROȘCA, ales local în s. Ignăței, r-nul Rezina deține calitatea de șef interimar al Instituției publice de educație timpurie Grădinița de copii „Paradisul copilăriei” din s. Ignăței, r-nul Rezina, subordonată autorității administrației publice locale de nivelul întâi din aceeași unitate administrativ-teritorială.

În conformitate cu art. 16 din Legea nr. 133/2016, subiectul declarării se află într-o stare de incompatibilitate în cazul în care pe lângă funcția publică sau de demnitate publică deține/exercită simultan o altă funcție, calitate sau activitate, fapt care este interzis prin Constituția Republicii Moldova și/sau prin alte acte legislative.

Totodată, în vederea respectării dreptului la apărare, dnei Ludmila ROȘCA i s-a solicitat să prezinte punctul de vedere pe marginea cazului dat.

În consecință, ultima a prezentat o notă informativă în care a indicat că *nu a depus mandatul de consilier local, deoarece nu a încheiat un contract pe termen de 5 ani, în urma rezultatelor concursului, conform prevederilor legislației Republicii Moldova. La ședințele consiliului, la care a fost prezentă de când deține funcția de director interimar a instituției de educație timpurie, nu a votat și nu s-a implicat în luarea unor decizii care ar avantaja-o personal, sau care i-ar aduce beneficii de interes personal.*

Aprecierea inspectorului de integritate

Coroborând toate informațiile și documentele reflectate supra, acumulate în cadrul controlului, inspectorul de integritate atestă următoarele :

Dna Ludmila ROȘCA deține mandatul de consilier în Consiliul sătesc Ignăței, r-nul Rezina din 30 octombrie 2019 și calitatea de director interimar al Grădiniței de copii „Paradisul copilăriei” din s. Ignăței, r-nul Rezina începând cu data de 10.06.2022.

În context, se remarcă că, dna Ludmila ROȘCA a întreprins măsuri privind eliminarea stării de incompatibilitate peste termenul de 30 zile, prin renunțarea la mandatul de consilier în Consiliul sătesc Ignăței, r-nul Rezina, fiind în acest sens depusă o cerere către Consiliul prenotat (înregistrată cu nr. 51 din 16.10.2023)

Respectiv, inspectorul de integritate apreciază că acțiunea întreprinsă de dna Ludmila ROȘCA de încetare a stării de incompatibilitate s-a realizat tardiv, cu încălcarea termenului stabilit de lege.

Reieșind din prevederile art. 7 alin. (1) lit. d) și art. 8 alin.(1) din Legea nr. 768/2000, dna Ludmila ROȘCA, din data numirii în funcția de director interimar al grădiniței de copii „Paradisul copilăriei” din s. Ignăței, r-nul Rezina – a avut obligația legală de a renunța la una din calități (mandatul de consilier în Consiliul sătesc Ignăței, r-nul Rezina sau calitatea de director interimar al grădiniței de copii „Paradisul copilăriei” din s. Ignăței, r-nul Rezina), în termen de 30 de zile de la apariția incompatibilității. Or, stabilirea termenului pentru întreprinderea acțiunilor în vederea înlăturării stării de incompatibilitate reprezintă în sine norme imperative sau categorice, adică cele de la dispoziția cărora nu se admite nici o derogare, sub sancțiune. Prin instituirea acestora, legiuitorul nu a lăsat la discreția subiecților declarării latitudinea de a-și alege comportarea în ipoteza dată.

Studiind materialele dosarului de control și cadrul legal pertinent ce reglementează regimul juridic al incompatibilităților aplicabil alesului local, inspectorul de integritate conchide că, dna Ludmila ROȘCA, prin nesoluționarea în termenul legal prevăzut la art. 8 din Legea nr. 768/2000 a stării de incompatibilitate, manifestată prin exercitarea simultană a mandatului de consilier în Consiliul sătesc Ignăței, r-nul Rezina și a calității de director interimar al Grădiniței de copii „Paradisul copilăriei” din s. Ignăței, r-nul Rezina, a încălcat regimul juridic al incompatibilităților.

În corespundere cu art. 23 alin. (3) din Legea nr. 133/2016, fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat starea de incompatibilitate nesoluționată în termenul legal constituie temei pentru tragere la răspundere disciplinară, contravențională și/sau, după caz, pentru încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale acestuia.

Prin prisma dispozițiilor art. 38 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 132/2016, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului s-a aflat ori se află în stare de incompatibilitate.

Conform art. 39 alin. (1) din aceeași lege, în cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese ori încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate:

a) încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională. Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale nu se aplică;

b) după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

Consecutiv, potrivit art. 39 alin. (2) și (5) din Legea nr. 132/2016, inspectorul de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la alin. (1) lit. b) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciul adus interesului public și de funcția publică deținută. La aprecierea faptului dacă sunt aduse daune interesului public se va ține cont în principal de caracterul sistematic sau unitar al abaterii, de numărul de persoane afectate, de mărimea prejudiciului material cauzat, de consecințele abaterii la nivel local, național sau internațional, de afectarea reputației autorității/instituției publice sau a bunei funcționări a acesteia, precum și de alte circumstanțe care ar afecta interesul public.

În aceeași ordine de idei, se reține că la aplicarea sancțiunilor sub formă de privare a persoanei de dreptul de a exercita funcții publice sau funcții de demnitate publică, inspectorul de integritate urmează să motiveze, prin prisma principiului proporționalității, aplicarea unei astfel de sancțiuni.

Această concluzie derivă din prevederile art. 29 din Codul administrativ, care statuează că, orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității. O măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă : a) este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege; b) este necesară pentru atingerea scopului; c) este rezonabilă. Măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit.

În circumstanțele examinate ce vizează faptele admise de dna Ludmila ROȘCA, se concluzionează că acesta a manifestat o vădită neglijență prin omiterea luării măsurilor cerute de îndeplinirea unei obligații legale, în termenul expres prevăzut de legislația în vigoare.

La caz, natura abaterii ține de aflarea în stare de incompatibilitate și nesoluționarea acesteia în termen, stare/situație care de fapt a încetat (tardiv), faptele subiectului declarării fiind calificate ca măsuri de conformare la cerințele legale și drept urmare de atenuare a răspunderii.

În context, reieșind din informația consultată din Sistemul Informațional „e-Integritate”, se atestă că, subiectul controlului nu a avut abateri similare anterior pe domeniul de competență al Autorității Naționale de Integritate, astfel, se reține caracterul unitar al abaterii.

Generalizând cele enunțate supra, în coroborare cu criteriile prevăzute de art. 39 alin. (2) din Legea nr. 132/2016 (lipsa prejudiciului adus interesului public, lipsa comiterii unor abateri similare anterior, natura abaterii, funcția deținută, precum și faptul că abaterea a fost admisă la nivel local, fără a se răsfrânge la nivel național/internațional și asupra interesul public general), inspectorul de integritate nu atestă necesitatea de a aplica interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică pe o perioadă de 3 ani, or, în circumstanțele de fapt și de drept expuse, măsura nominalizată nu este necesară, rezonabilă și nu este proporțională în raport cu scopul urmărit. Însă, pentru abaterea comisă, dna Ludmila ROȘCA urmează a fi sancționată prin aplicarea sancțiunii contravenționale prevăzute de Codul Contravențional al RM.

Reieșind din cele expuse, în temeiul art. 7 alin. (2) lit. a), art. 19 lit. g), art. 35-39 din Legea nr. 132/2016, inspectorul de integritate

DECIDE:

1. Se constată încălcarea regimului juridic al incompatibilităților de către dna Ludmila ROȘCA, prin nesoluționarea în termenul legal a stării de incompatibilitate generată de exercitarea simultană a mandatului de consilier în Consiliul sătesc Ignăței, r-nul Rezina și a funcției de director interimar al grădiniței de copii „Paradisul copilăriei” din s. Ignăței, r-nul Rezina.

2. Se aduce la cunoștința dnei Ludmila ROȘCA actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta, în termen de 30 zile de la emitere, la Curtea de Apel Chișinău (MD-2043, mun. Chișinău, str. Teilor, nr. 4).

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de integritate**

Artur TONCOGLAZ